

Tygodnik Gospodarczy

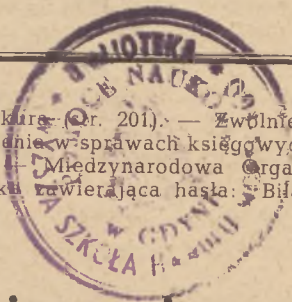
Rok III

Poznań, dnia 24 maja 1947

Nr 21

T R E Ś Ć :

Podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych. — Prokur. (Str. 201). — Zwolnienia od podatku dochodowego z działu III (str. 202). — Wyjaśnienie w sprawach księgowych (str. 203). — Sprawozdawczość o kosztach własnych (str. 207). — Międzynarodowa Organizacja dla Handlu (str. 207). — Komunikaty (str. 209). — Kartoteka zawierająca hasła: Bilans upadłościowy, bilans likwidacyjny, reklama, propaganda.

Podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych

Stwierdzieliśmy ostatnio, że zagadnienie właściwego zaliczania zarobków pracowniczych do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych nasuwa zakładom pracy wciąż jeszcze rozmaite wątpliwości. Stan taki potwierdzają kierowane zarówno do nas jak i do Ubezpieczalni Społecznej liczne zapytania w tym przedmiocie. Dlatego też uważamy za wskazane omówić kwestię ustalania podstawy do obliczania składek ubezpieczeniowych.

Wprawdzie pisaliśmy już raz na ten temat w „Tygodniku” Nr. 14 z dnia 6. 4. 46 r., lecz w międzyczasie ukazało się w przedmiocie właściwego obliczania składek ubezpieczeniowych szereg komunikatów oficjalnych oraz rozmaitych interpretacji przepisów ustaw ubezpieczeniowych, wydanych bądź to przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, bądź też przez instytucje ubezpieczeń społecznych. W świetle tych enuncjacji okazało się, że niektóre przepisy, odnoszące się zwłaszcza do ustalania podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych — stosowane były dotychczas w praktyce nieścisłe lub też nawet w sprzeczności z obowiązującymi przepisami ustawowymi. Z tych względów poczuwamy się do obowiązku wyjaśnienia najbardziej aktualnych zagadnień w omawianym przedmiocie.

Na czoło wysuwa się tutaj sprawa wliczania do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych należności gotówkowych z tytułu urealnienia kart zaopatrzenia względnie zniesienia tych kart. Na tle bowiem uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 14 maja 1946 r. w sprawie zarobków pracowniczych, będących podstawą wymiaru składek ubezpieczeniowych — wyłonilo się zagadnienie, czy wypłacane pracownikom przez poszczególne zakłady pracy ekwiwalenty gotówkowe z tytułu:

1. tak zwanego urealnienia kart żywnościowych (zaopatrzenia), lub też

2. całkowitej utraty tych kart należy wliczać do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych lub nie.

Cytowana bowiem uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów postanawia, iż zgodnie z art. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28. 3. 1933 r. oraz art. 11 rozporządzenia Prezydenta R. P. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych z dnia 24. 11. 1927 r. — za zarobek, stanowiący podstawę wymiaru składek ubezpieczeniowych przyjmuje się uposażenie gotówkowe we wszystkich formach oraz wyszacowaną wartość świadczeń w naturze, jak np. premiovania punktów towarowych, wyżywienia, ordynarii, deputatów itp. z wyłączeniem kart aprowizacyjnych.

W związku z tym Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej. reskryptem z dnia 7. 2. 1947 r. Nr. Un. 211/2 f — 7 wyjaśniło m. in., że przyjętą przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zasadę, iż kart aprowizacyjnych nie należy wliczać do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych — winny Ubezpieczalnie stosować w ścisłym tego określenia znaczeniu i to nawet wstecz. Równocześnie Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej zaznaczyło jednak, że powołana uchwała wyłącza karty aprowizacyjne jako świadczenie w naturze, a więc polegające na wydawaniu przez pracodawcę produktów. Jeżeli natomiast „gwarancja kart aprowizacyjnych” polega na wypłatach gotówkowych, to wypłaty takie stanowią także jedną z form wynagrodzenia gotówkowego i powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych.

Zgodnie z powyższym należy przeto ustalić, że w przypadkach, gdy zakłady pracy:

a) zamiast przysługujących a nie otrzymanych przez pracowników na podstawie posiadanych kart zaopatrzenia artykułów, względnie

- b) w razie całkowitego wyłączenia pracowników z uprawnień do otrzymania kart zaopatrzenia na skutek zarządzeń Ministerstwa Apropowizacji —

wypłacają pracownikom odpowiednie **ekwiwalenty gotówkowe**, wówczas wypłacone pracownikom z powyższych tytułów kwoty należy wliczyć do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych.

Poza tym wyjaśniamy ponownie, że zaliczeniu do podstawy wymiaru składek podlega całkowity faktyczny dochód pracownika, stanowiący wynagrodzenie ze pracę. Pod pojęciem wynagrodzenia za pracę, stanowiącym podstawę do wymiaru składek, należy rozumieć:

1. wynagrodzenie pieniężne wraz z wszelkimi dodatkami, jak procenty, tantiemy, gratyfikacje, premie itp.,
2. wynagrodzenia za godziny nadliczbowe pracy i tak zwane pozabiurowki,
3. dodatki świąteczne lub tzw. pensje gwiazdkowe, urlopowe i bilansówki,
4. stołówka w naturze lub ekwiwalent za stołówkę w gotówce,
5. dodatki rodzinne wzgl. dopłaty do dodatków rodzinnych, wypłacane na rachunek odnośnego zakładu pracy (natomiast dodatki rodzinne, wypłacane przez upoważnione do tego zakłady pracy na rachunek Funduszu Pracy, są wolne od wliczenia do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych),
6. wynagrodzenie za niewykorzystany urlop,
7. wszelkiego rodzaju inne wynagrodzenia w naturze, jak np. wolne mieszkanie, utrzymanie, ordynaria, odzież, opał, światło itd.,
8. środki żywnościowe i inne artykuły dostarczane pracownikom ponad normy ustalone przez Ministerstwo Apropowizacji wzgl. przez Urzędy Apropowizacji na karty zaopatrzenia,
9. udzielane pracownikom przez zakłady pracy bezpłatnie lub odpłatnie własne wyroby, które oceniane być winny według cen wolno-rynkowych.

Wreszcie przypominamy, że górna granica zarobków została zniesiona już z dniem 1 lutego 1946 r. i nie obowiązuje w odniesieniu do wszystkich rodzajów ubezpieczeń społecznych.

Z podaną datą, podwyższoną została także dolna granica zarobków pracowniczych i wynosi obecnie:

- a) dla pracowników umysłowych w odniesieniu do ubezpieczenia emerytalnego oraz na wypadek braku pracy — 250,— zł miesięcznie,
- b) dla pracowników fizycznych w odniesieniu do wszystkich rodzajów ubezpieczeń społecznych — 24,— tygodniowo wzgl. 100,— zł miesięcznie.

W przypadkach więc, gdy np. pracownik fizyczny przerwie pracę z powodu choroby i umowa o pracę takiego pracownika trwa nadal, a zakład pracy nie płaci mu za ten czas żadnego wynagrodzenia — wówczas podstawę wymiaru skła-

dek ubezpieczeniowych za czas niepobierania przez tegoż pracownika wynagrodzenia stanowi podana wyżej kwota 24,— zł tygodniowo wzgl. 100,— zł miesięcznie.

W przypadkach jednak, gdy ten sam pracownik z powodu niezdolności do pracy wywołanej chorobą, pobiera gotówkowy zasiłek chorobowy z Ubezpieczalni Społecznej — wówczas pracodawca zwolniony jest od opłaty wszelkich składek ubezpieczeniowych na czas pobierania przez tegoż pracownika wspomnianego zasiłku chorobowego i to nawet wtedy, gdy otrzymuje on w tym okresie od swego pracodawcy jakiegokolwiek wartości świadczeń w naturze (deputat).

Bardzo często powstaje także pytanie, jak należy postąpić w przypadkach, gdy pracownik zatrudniony jest równocześnie u kilku pracodawców. Dotyczy to zwłaszcza zawodu księgowego który prowadzi księgi handlowe niejednokrotnie w kilku przedsiębiorstwach. W takich przypadkach zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy zakład pracy zobowiązany jest zgłosić tego rodzaju pracownika do Ubezpieczalni Społecznej z równoczesnym podaniem, iż chodzi tu o przypadek tzw. zatrudnienia łącznego oraz opłacać za niego składki ubezpieczeniowe, obliczone od wynagrodzenia wypłacanego wyłącznie tylko przez tenże sam zakład pracy.

Na koniec podajemy procentualną wysokość składek na poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych. Wynoszą one jak następuje:

	od zarobku
1. na ubezpieczenie chorobowe pracowników fizycznych	5,0%
2. na ubezpieczenie chorobowe pracowników umysłowych	4,6%
3. na ubezpieczenie chorobowe funkcjonariuszy państwowych — pracowników publiczno - prawnych (etatowych)	3,5%
4. na ubezpieczenie chorobowe funkcjonariuszy państwowych — pracowników prywatno-prawnych (kontraktowych)	4,6%
5. na ubezpieczenie emerytalne pracowników fizycznych	5,3%
6. na ubezpieczenie emerytalne i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych	10%
7. na ubezpieczenie od bezrobocia pracowników fizycznych	2,0%
8. na ubezpieczenie od bezrobocia fizycznych pracowników sezonowych	4,0%
9. opłaty na Fundusz Pracy	2,0%
10. na ubezpieczenie wypadkowe — stopa procentowa ustalona zostaje specjalnym orzeczeniem Ubezpieczalni Społecznej, a wysokość jej zależną jest od rodzaju danego przedsiębiorstwa i kategorii niebezpieczeństwa zakładu pracy.	

Pr o k u r a

1. **Pojęcie prokury.** Prokura jest szczególnym rodzajem pełnomocnictwa, udzielonym przez kupca rejestrowego, które upoważnia do prowadzenia cudzego przedsiębiorstwa zarobkowego w imieniu i na rachunek pryncypała oraz do podpisywania firmy tego przedsiębiorstwa.

Przepisy kodeksu zobowiązań o pełnomocnictwie stosują się odpowiednio do prokury, o ile nie są sprzeczne z instytucją prokury. Przepisy o prokurze znajdujemy w art. 60—65 kodeksu handlowego.

Między prokurą a innymi pełnomocnictwami istnieją jednak ważne różnice. I tak, prokura może być udzielona: a) jedynie przez kupca rejestrowego; b) w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa zarobkowego; c) nie może być ograniczona ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich; d) nie wygasa ze śmiercią mocodawcy; e) nie może być przeniesiona przez prokurenta na inną osobę; f) prokurent może ustanowić pełnomocnika do poszczególnych czynności lub pewnego rodzaju czynności.

2. **Udzielenie prokury.** Udzielić prokurę może tylko kupiec rejestrowy. Kupiec jednoosobowy, osoba prawna nie będąca spółką handlową a będąca kupcem rejestrowym, a dalej spółka jawna, komandytowa, z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcyjna — nie są niczym skrepowane w udzielaniu prokury, o ile działają odpowiednio przez organa upoważnione do reprezentowania ich w tego rodzaju sprawie. Spółdzielnia nie może udzielać prokury.

Prokurentem może być każda osoba, która może być pełnomocnikiem. Jednakże ustanowienie prokurentem osoby prawnej jest sprzeczne z istotą prokury i dlatego uchodzi za niemożliwe.

3. **Forma ustanowienia prokury.** Prokury może udzielić kupiec rejestrowy przez pisemne oświadczenie. Pisemne oświadczenie kupca ma charakter prawno-twórczy. Jednakże kupiec winien zgłosić udzielenie i wygaśnięcie prokury celem wpisu do rejestru handlowego. Zgłoszenie to nie jest warunkiem ważności prokury i należy jedynie do obowiązków kupca. Brak wpisu nie powoduje nieważności prokury, lecz leży on w interesie osób trzecich i z tego względu sąd rejestrowy może wymusić na kupcu dokonanie wpisu. Zgłoszenie do rejestru winno być uczynione przez kupca osobiście w sądzie lub też w formie pisma skierowanego do sądu. Jeżeli podpis kupca nie jest znany sądowi, winien on być uwierzytelniony notarialnie. Prokurent może domagać się od sądu rejestrowego wypisu danych, odnoszących się do przedsiębiorstwa; wypis taki stanowi pełne upoważnienie prokurenta do wszelkich czynności jakie są związane z prokurą.

4. **Zakres i rodzaje prokury.** Prokura upoważnia do wszystkich czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa zarobkowego. Z powyższego wynika, że prokura jest najszerszym i najdalej idącym rodzajem pełnomocnictwa, które upoważnia prokurenta do samodzielnego i nieza-

leżnego działania oraz do zupełnego zastępowania pryncypała w zarządzaniu sprawami przedsiębiorstwa. Ustawa wprowadza jednak pewne ograniczenia prokury i w wypadkach tych prokurent musi mieć wyraźne upoważnienie do działania. Ograniczenia te dotyczą zbycia przedsiębiorstwa, wydzierżawienia i ustanowienia na nim użytkowania oraz zbycia i obciążenia nieruchomości. W warunkach tych również nie dopuszczalnym będzie — bez wyraźnego upoważnienia — zawarcie umowy spółki co do przedsiębiorstwa, zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa, rozporządzenie hipoteką, udzielanie zezwolenia na wpis do księgi wieczystej dzierżawy lub najmu oraz innych, roszczeń osobistych, nadających się do wpisu.

Poza ograniczeniami prokury, które wyraźnie są przewidziane przez ustawę, nie można stosować innych ograniczeń ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich. Wszelkie zastrzeżenia co do ograniczeń swobody działania prokurenta są pozbawione mocy w stosunku do innych osób, nawet gdyby te osoby o ograniczeniach wiedziały. Wyjątek stanowi wypadek zmywu między prokurentem i innymi osobami na niekorzyść pryncypała. Żadne ograniczenia prokury nie mogą być wpisane do rejestru handlowego.

Jeśli chodzi o rodzaje prokury, to prokura może być jednoosobowa lub łączna. Prokura może być udzielona kilku osobom oddzielnie lub łącznie; jednakże nawet w przypadku prokury łącznej oświadczenia zwrócone do kupca, tudzież doręczenia pism mogą być dokonane wobec jednej z osób łącznie ustanowionych.

5. **Stosunki wynikające z prokury.** Prokurent, który zawiera umowę w granicach swego umocowania, zobowiązuje pryncypała i nabywa dlań prawa bezpośrednio. Skutkiem działania prokurenta, między pryncypałem a osobą trzecią zawierającą umowę, wytwarza się bezpośredni stosunek.

Stosunek łączący pryncypała z prokurentem jest dla osób trzecich obojętny, gdyż instrukcje zmierzające do ograniczenia swobody działania prokurenta w niczym nie odnoszą skutku wobec osób trzecich. Wobec swego pryncypała, prokurent jest w zasadzie odpowiedzialny z tytułu przekroczenia jego ograniczeń i poleceń i z tej przyczyny może on być narażony na danie odszkodowania pryncypałowi, jeśli zabronionym swym działaniem wyrządzi mu szkodę. Prawo nie wprowadza zakazu konkurencyjnego w stosunkach między pryncypałem a prokurentem. Zakaz ten może być jednak wprowadzony specjalną umową lub wynikać z umowy o pracę, jeśli prokurent jest pracobiorcą pryncypała.

6. **Ochrona osób trzecich.** Udzielenie i wygaśnięcie prokury kupiec winien zgłosić celem wpisu do rejestru handlowego. Zgłaszając udzielenie prokury, powinien on załączyć dokument ze skreślonym wobec sądu lub uwierzytelnionym notarialnie wzorem podpisu prokurenta. Prokurent winien stale podpisywać się zgodnie z tym wzorem, gdy występuje w imieniu pryncypała

oraz zawsze podpisując dokumenty ujawnić swój charakter, to jest przy podpisie zaznaczyć, że działa jako prokurent. Podpisanie przez prokurenta firmy pryncypała w sposób inny niż ujawniony w rejestrze handlowym nie zwalnia pryncypała z odpowiedzialności wobec osób trzecich, jeśli za działalności prokurenta niewątpliwie wynika charakter jego działalności w imieniu pryncypała.

7. **Wygaśnięcie prokury.** Prokura wygasa skutkiem: a) odwołania — może być każdej chwili odwołana; b) zrzeczenia się przez prokurenta

prawa do reprezentowania c) upadłości pryncypała; d) zaprzestania prowadzenia przedsiębiorstwa zarobkowego e) rozpoczęcia likwidacji przedsiębiorstwa; f) przekształcenia przedsiębiorstwa kupca jednoosobowego na spółkę jawną, komandytową, z ograniczoną odpowiedzialnością itd.; g) utworzenia zarządu przymusowego; h) zbycia przedsiębiorstwa; i) utraty przymiotów kupca rejestrowego; j) śmierci prokurenta. Śmierć kupca ani utrata zdolności jego do działań prawnych nie powodują wygaśnięcia prokury.

dr Z. K. Nowakowski

Zwolnienia od podatku dochodowego z działu III.

Uwzględniając postulaty organizacji gospodarczych, Ministerstwo Skarbu poleciło przy stosowaniu przepisów działu III dekretu z dnia 8-go stycznia 1946 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 14) stosować na rok podatkowy (kalendarzowy) 1946 następujące zasady i tryb postępowania. Przepisy art. 29 dekretu o podatku dochodowym stanowią, że podatek według przepisów działu III nie zostanie pobrany, a pobrany zwrócony, jeżeli podatnik przedstawi władzy skarbowej zaświadczenie właściwej władzy przemysłowej, że w roku podatkowym wykonał zalecenia wynikające z planu gospodarczego Państwa w szczególności zaś, że dokonał inwestycji zgodnych z planem gospodarczym Państwa.

Ponieważ stosowanie postanowień art. 29 polewanego dekretu w stosunku do podatników, którzy faktycznie w 1946 r. dokonali inwestycji byłoby niemożliwe, a to z uwagi na brak w 1946 r. szczegółowego planu inwestycyjnego Państwa, w odniesieniu do sektora prywatnego i w związku z tym niemożności przedłożenia przez podatników odpowiednich zaświadczeń władzy przemysłowej, przeto Ministerstwo Skarbu poleciło w drodze wyjątku przyznać podatnikom podlegającym opodatkowaniu według przepisów działu III dekretu o podatku dochodowym następujące ulgi za rok podatkowy (kalendarzowy) 1946:

1. całkowite zwolnienie od podatku dochodowego według działu III tych podatników, którzy wykupili P. P. O. K. i uiścili daninę narodową na zagospodarowanie Ziem Odzyskanych według ustalonych norm oraz dokonali inwestycji przynajmniej w jednej z poniższych grup:

- a) odbudowa lokalu użytkowego,
- b) odbudowa urządzeń przemysłowych lub handlowych przedsiębiorstwa,
- c) odbudowa magazynów i składów,
- d) zakup środków transportowych,
- e) zakup urządzeń wewnętrznych przedsiębiorstwa.

Do podatników, którzy założyli przedsiębiorstwa w drugim półroczu 1946 r., warunek wykupienia P. P. O. K. nie ma zastosowania.

Całkowite zwolnienie od podatku dochodowego według działu III przysługuje podatnikom, o których wyżej mowa, bez względu na wysokość kwoty zainwestowanej.

2. Wyłączenie z dochodu, podlegającego obowiązkowi podatkowemu według działu III sum wydatkowanych w 1946 r. na inwestycje wymienione w pkt. 1 lit. a—d, a osiągniętego przez podatników, **którzy nie wykupili P. P. O. K.** Zadne ulgi natomiast nie będą przyznawane podatnikom, którzy nie uiścili **daniny narodowej** według ustalonych norm.

Podatnicy ubiegający się o ulgę z art. 29 dekretu o podatku dochodowym powinni udowodnić fakt dokonania inwestycji wymienionych w pkt. 1 i 2 odpowiednim zaświadczeniem władzy przemysłowej I instancji, wydanym na wniosek podatnika potwierdzony przez Izbę Przemysłowo-Handlową.

(Okólnik Min. Skarbu Nr 86 z dnia 23. 4. 1947).
L. D. V. 1387/3/47.

Cena zł 50,—

JAK OBLICZAĆ PODATKI

DOCHODOWY
OD WYNAGRODZEŃ
OBROTOWY
DODATKI ZA ZWŁOKĘ
KOSZTY EGZEKUCYJNE
OPŁATY SKARBOWE
TERMINY PŁATNOŚCI

TABELE PODATKOWE

OBOWIĄZUJĄCE OD R. 1947

OPRACOWAŁ:

MGR Z. MIELCARZEWICZ

POZNAŃ

1947

SKŁAD GŁÓWNY:

KSIĘGARNIA

ZDZISŁAW GUSTOWSKI

POZNAŃ, WIELKA 10

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

Sz. — Biała. — Czy prace wewnątrz przedsiębiorstwa o charakterze inwestycyjnym względnie świadczeń na rzecz obiektów pozakładowych wyprowadza się na odnośne konta z klasy siódmej jednolitego planu kont, czy raczej lepiej było

by przeprowadzić za pośrednictwem klasy dziewiętej jako obroty wewnętrzne?

Powyższe pytanie zostało oparte na następującym charakterystycznym przykładzie:

Bilans Otwarcia

Kasa	1.000,—	Kapitał zakładowy	1.800,—
Gotowe wyroby	800,—		
	<u>1.800,—</u>		<u>1.800,—</u>

W ciągu danego okresu obrachunkowego wydatkowano zł 400,— poprzez klasę czwartą jednolitego planu kont.

Sprzedano gotowych wyrobów za zł 900,— za gotówkę.

Cena kosztów własnych sprzedanych gotowych wyrobów wynosiła zł 500,—.

Ogółem wyprodukowano gotowych towarów za zł 550,—.

Ponadto stwierdzono, że w ramach wyżej

wspomnianych wydatków poczyniono inwestycję majątkowych na zł 100,— oraz dokonano naprawy budynku mieszkalnego (obiekt pozakładowy) za zł 30,—

Powstała różnica na koncie klasy siódmej jednolitego planu kont wykazuje wartość półfabrykatów.

Pytający rozwiązał pytanie na poszczególnych kontach (dla ułatwienia tytułami klas) w sposób następujący:

Kl. 1.		Kl. 4.	
B. O.	1.000,—	Kl. 4	700,—
Kl. 9	900,—	B. Z.	1.200,—
	<u>1.900,—</u>		<u>1.900,—</u>

Kl. 4.		Kl. 7.	
Kl. 1	700,—	B. Z.	700,—

Kl. 8.		Kl. 9 (wł.)	
B. O.	800,—	Kl. 9 (wł.)	500,—
Kl. 7	550,—	B. Z.	870,—
Kl. 7	20,—		
	<u>1.370,—</u>		<u>1.370,—</u>

Kl. 9.		Kl. 1.	
Str. i Z.	900,—	Kl. 1	900,—

Bilans Zamknięcia

Kl. O	100,—	Kl. 0	1.800,—
" 1	1.200,—	Zysk	370,—
" 8	870,—		
	<u>2.170,—</u>		<u>2.170,—</u>

Kl. 2.		Kl. 7.	
Kl. 7	30,—	Str. i Z.	30,—

Kl. 7.		Kl. 0.	
B. Z.	700,—	Kl. 0	100,—
		" 2	30,—
		" 8	550,—
		" 8	20,—
	<u>700,—</u>		<u>700,—</u>

Kl. 9 (wł.)		Kl. 0.	
Kl. 8	500,—	B. O.	1.800,—
		B. Z.	100,—
			<u>1.900,—</u>

Kl. 0.		Kl. 0.	
Kl. 7	100,—	B. O.	1.800,—
B. Z.	1.800,—	B. Z.	100,—
	<u>1.900,—</u>		<u>1.900,—</u>

Rachunek Wyników

I. Nakłady operacyjne		I. Dochody operacyjne	
a) Remanent początkowy	800,—	a) Sprzedaż	900,—
b) Poniesione koszty wytwarzania (Kl. 4 przerobiona na miejsca kosztów)	700,—	b) Obroty wewnętrzne Kl. 0 zł 100,—	
	<u>1.500,—</u>	Kl. 2 zł 30,—	130,—
mniej			
c) Remanent końcowy	870,—		
	<u>630,—</u>		
II. Nakłady finansowe (klasa 2)	30,—		
III. Czysty zysk	370,—		
	<u>1.030,—</u>		<u>1.030,—</u>

przeznaczone dla księgowania obrotów międzywydziałowych wówczas, gdy prowadzimy stałą kontrolę kosztów wydziałowych przy pomocy klasy piątej i szóstej jednolitego planu kont. W przytoczonym przykładzie z uwagi na powszechnie

Na zasadnicze pytanie, czy nie można poczynionych inwestycji we własnym zakresie wykonywanych jak i drobnych napraw księgować na koncie „Obroty wewnętrzne” (grupa 92 jednolitego planu kont), wyjaśniamy, że konto to jest

Bilans upadłościowy.

zestawia się przy rozpoczęciu upadłości przedsiębiorstwa handlowego.

Bilans upadłościowy stwierdza masę upadłościową, tzn. majątek, który dane przedsiębiorstwo w chwili ogłoszenia upadłości posiada na pokrycie swych wierzycielności. Ocena przy bilansie upadłościowym odbiega od zasad stosowanych przy zwykłym bilansie. Masę upadłościową należy jak najszybciej zamienić na gotówkę celem wypłaty jej wierzycielom, należy zatem uwzględnić, że przy nagłej likwidacji aktywów tracą one wartości w stosunku do tego, co można by za nie osiągnąć przy normalnej sprzedaży. Również dłużnicy przy nagłym ściąganiu nie wpłyną w pełnej wysokości, lecz część ich odpadnie. Poza zwykłym stanem czynnym należą do masy bilansu upadłościowego przedsiębiorstw prywatnych: udziały osobiste w spółkach, polisa ubezpieczenia na życie, majątek prywatny dłużnika z wyjątkiem części zastrzeżonych ustawą o postępowaniu cywilnym, majątek wspólny przy wspólności majątku, wygrane w loterii państwowej, o ile los był kupiony przed ogłoszeniem upadłości.

Schemat bilansu upadłościowego.

Stan czynny			Stan bierny	
1. Nieruchomości	63.000,—		Wierzyciele	184.000,—
odchodzi dług hip.	<u>53.000,—</u>	10.000,—	mniej:	
2. Ruchomości	53.700,—		a) przez rozl.	1.300,—
Uprawnieni wierz.	<u>15.000,—</u>	38.700,—	b) hipoteki	53.000,—
3) dłużnicy	24.160,—		c) wierzyciele	
a) wyrównanie			skreśleni	<u>4.000,—</u>
przez rozl.	1.300,—			58.300,—
b) niepewni				
50%	2.300,—			
c) niepewni				
100%	11.000,—	<u>14.600,—</u>		
		9.560,—		
4. Różne		<u>3.000,—</u>		
Masa upadłościowa		<u>61.260,—</u>		
Zadłużenie		<u>64.440,—</u>		
		<u>125.700,—</u>		
				<u>125.700,—</u>

Bilans likwidacyjny.

różni się od bilansu upadłościowego tym, że jest spowodowany dobrowolnym zakończeniem działalności handlowej danego przedsiębiorstwa, wskutek czego zmiana majątku na gotówkę, czyli wyprzedaż wszystkiego nie ma ograniczenia w czasie. Przedsiębiorstwo w likwidacji nie zawiera nowych umów, nie czyni nowych zakupów a likwidując wykorzystuje najkorzystniejsze warunki sprzedaje wszystko, co posiada. Bilans likwidacyjny ma wykazać stan rzeczywistego majątku, który pozostaje po pokryciu długów do ewentualnego podziału pomiędzy wspólników, udziałowców lub akcjonariuszy. Stosownie do tego przyjmuje się wartość w bilansie według wartości rynkowych. Bilans likwidacyjny zestawia się z chwilą rozpoczęcia likwidacji a później co rok aż do zupełnego zakończenia likwidacji.

Schemat bilansu likwidacyjnego.

Stan czynny

Stan bierny

Stan czynny				Stan bierny	
I. Majątek płynny:				I. Długi:	
Gotówka	20,—			płatne 1. 5.	40,—
Dłużnicy	30,—			" 1. 6.	30,—
Zapasy	40,—			" 1. 7.	40,—
mniejsza wart. 10 %	4,—	36,—			110,—
Maszyny użyt.	50,—			II. Fundusze:	
mniejsza wart. 20 %	10,—	40,—	126,—	Zobowiązania niewyk.	7,—
				Koszty likwid.	10,—
II. Majątek stały:				III. Kapitał własny:	
Dłużnicy niepewni	10,—			Kapitał akcyjny	80,—
Zapasy (lombard)	30,—			Fundusze	40,—
Nieruchomość (lomb.)	50,—	90,—		Odpisy	31,—
		216,—			9,—
					89,—
					216,—

Z łacińskiego „clamare” — krzyczeć, wołać i „reclamare” na nowo krzyczeć, nawoływać.

W szerokim, ogólnym pojęciu „reklamą” są wszystkie czynności, podejmowane i wykonywane w celu zwrócenia uwagi na przedmiot lub usługę, dla tym łatwiejszego i skuteczniejszego osiągnięcia zamierzeń lub korzyści.

W znaczeniu kupieckim „reklamą” jest wszelkie świadome i celowe działanie w kierunku zwrócenia uwagi możliwie jak największej ilości osób na przedsiębiorstwo, towar lub świadczenie. Jest ona formą zaofiarowania, mającą wzbudzić zainteresowanie, zaufanie i chęć kupna, by w końcowym swym efekcie zdobyć odbiorcę, klienta.

Jak długo istnieje na świecie handel, tak długo istnieje reklama. Nowoczesny postęp i dynamizm życia gospodarczego spowodowały, iż z początkiem XX wieku, a w szczególności bezpośrednio po pierwszej wojnie światowej, rozwój reklamy przyjął niebywały dotąd rozmach. Szczególnie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, a w ślad za nimi także w państwach Europy zachodniej osiągnęła reklama niezwykle wyżyny potęgi i znaczenia. Stała się ona dziedziną specjalnej nauki i wiedzy wykładanej również w najwyższych zawodowych uczelniach oraz stworzyła zawód specjalistów — fachowców w sprawach reklamy. Biura i agencje reklamy, różnorodny przemysł reklamowy, artystyczna grafika stosowana itp., wszystko to służy reklamie, bez której wymiana handlowa jest obecnie nie do pomyślenia.

Główne rodzaje reklamy:

1. ogłoszenia gazetowe,
2. listy sprzedażowe,

Reklama

3. prospekty i ulotki,
4. cenniki i katalogi,
5. broszury reklamowe,
6. plakaty i afisze,
7. reklama kinowa,
8. „ radiowa,
9. „ przydrożna (okna wystawowe, tablice i plakaty na szosach, kolejach, domach, w tramwajach itd.),
10. „ okolicznościowa (wystawy, pokazy, targi, bezpłatne próby towarowe, podarki, premie itp.).

Wyrazowi „reklama” treściowo pokrewne jest słowo „propaganda”. W kupieckim znaczeniu oba słowa są jednoznaczne. Patrz „Propaganda”.

Propaganda

Z łacińskiego „propagare” — rozkrzewiać, rozszerzać, rozpowszechniać. Akcja zmierzająca do popularyzowania i upowszechniania idei, haseł, pojęć, przekonań, nauk i postulatów, — przeprowadzana najczęściej przez stowarzyszenia, związki, instytucje, zakłady i inne tym podobne organizacje o charakterze społecznym, religijnym, kulturalnym, politycznym i charytatywnym. Celem akcji propagandowej jest zdobywanie zwolenników, członków i sympatyków albo funduszy pieniężnych, datków materialnych itp.

„Propaganda” i „reklama”, to słowa tak ściśle z sobą spokrewnione, że w działalności kupieckiej bywają one w wielu wypadkach uważane za równoznaczne. Stąd też i w handlu mówi się nieraz o akcji propagandowej.

Patrz „Reklama”.

stosowany zwyczaj posługiwania się arkuszem rozliczeniowym i pełne wykorzystanie dla celów rozliczeń kosztów klasy sódmej planu kont, korzystanie z wyżej wspomnianego konta jest zbędne. Grupując wszelkie koszty klasy czwartej w wolnej grupie tej klasy, tj. 48, przerzucamy koszty w odpowiednim rozbięciu na klasę siódmą, a z tej wreszcie na właściwe konta, to znaczy poczynione inwestycje przejdą do klasy zerowej, nakłady zaś obiektów pozazakładowych do klasy

drugiej (nakłady i straty pozaoperacyjne i nadzwyczajne).

W przedstawionym wyżej rachunku wyników umieszczono koszty wytworzenia w wysokości zł 700,—, podczas gdy w rzeczywistości ulec muszą obniżeniu z tytułu wydatków dotyczących nakładów pozaoperacyjnych a więc nie mających z bezpośrednią działalnością związku,

Zachowując te same dane w przykładzie oraz bilans otwarcia, rozwiązanie tematu ma następujący obraz:

Kl. 0.

Kl. 7	100,—	B. O.	1.800,—
B. Z.	1.800,—	B. Z.	100,—
	<u>1.900,—</u>		<u>1.900,—</u>

Kl. 2.

Kl. 7	30,—	Str. i Z.	30,—
-------	------	-----------	------

Kl. 7.

Kl. 4	700,—	Kl. 0	100,—
		" 2	30,—
		" 8	550,—
		" 8	20,—
	<u>700,—</u>		<u>700,—</u>

Kl. 9 (wł.)

Kl. 8	500,—	Str. i Z.	500,—
-------	-------	-----------	-------

Kl. 1.

B. O.	1.000,—	Kl. 4	700,—
Kl. 9	900,—	B. Z.	1.200,—
	<u>1.900,—</u>		<u>1.900,—</u>

Kl. 4.

Kl. 1	700,—	Kl. 7	700,—
-------	-------	-------	-------

Kl. 8.

B. O.	800,—	Kl. 9 (wł.)	500,—
Kl. 7	550,—	B. Z.	870,—
Kl. 8	20,—		
	<u>1.370,—</u>		<u>1.370,—</u>

Kl. 9.

Str. i Z.	900,—	Kl. 1	900,—
-----------	-------	-------	-------

Bilans Zamknięcia

Kl. 0	100,—	Kl. 0	1.800,—
Kl. 1	1.200,—	Zysk	370,—
Kl. 8	870,—		
	<u>2.170,—</u>		<u>2.170,—</u>

Rachunek Wyników

<i>I Nakłady operacyjne</i>		<i>I Dochody operacyjne</i>	
a) Remanent początkowy		Obrót ze sprzedaży wyrobów gotowych	900,—
wyrobów gotowych	800,—		
b) Poniesione koszty wytworzenia	570,—		
	<u>1.370,—</u>		
mniej:			
c) Remanent końcowy wyrobów gotowych i półgotowych	870,—		
	<u>500,—</u>		
<i>II Nakłady pozaoperacyjne</i>	30,—		
<i>III Czysty zysk</i>	<u>370,—</u>		
	<u>900,—</u>		<u>900,—</u>

St. G. — Wschowa — Gdzie można złożyć egzamin na uzyskanie dyplomu księgowego? Taki dyplom posiadałem od 1909 r. po ukończeniu 6-miesięcznego kursu przy szkole handlowej we Wiedniu, który mi w czasie działań wojennych zaginął.

Pojęcie „dyplomowany księgowy” w Polsce jest do dnia dzisiejszego prawnie nieustalone. Wprawdzie spotykamy się b. często z tym tytułem, który umieszczają księgowi pod swym podpisem, lecz niestety nie znajdujemy na słuszność jego używania takich podstaw, jak to ma przykładowo miejsce przy używaniu tytułów naukowych. Jeżeli księgowy, który ukończył kurs handlowy księ-

gowski lub odpowiednią szkołę, używa tytułu „dyplomowany księgowy”, to w równym stopniu mógłby każdy kupiec kończący kurs handlowy lub szkołę handlową używać określenia „dyplomowany kupiec”. Niestety ten ostatni tytuł nie bywa stosowany. Odnośnie księgowego znane jest w Polsce określenie „biegły księgowy”, „rzeczoznawca księgowy”, „zaprzysiężony rzeczoznawca ksiąg handlowych” itp. Nie jest to żaden tytuł naukowy, lecz wynika z pełnionych funkcji powierzonych przez miarodajne czynniki gospodarcze, samorządowe lub państwowe.

Jeżeli więc pragnie Pan uzyskać pismo stwierdzające posiadanie pełnych kwalifikacyj jako

księgowy, radzimy zwrócić się do miarodajnej izby przemysłowo-handlowej z wnioskiem o wpis na listę biegłych księgowych. Obecnie wpis taki musi być poprzedzony egzaminem, jeżeli brak pewnych danych o wystarczających kwalifikacjach. Na temat biegłego wzgl. rewizora księgowego umieszczono hasło w kartotece „Tygodnika Gospodarczego”.

Szp. — Biała — Czy dopuszczalne jest bieżące przeszacowanie remanentów i jak je przeprowadzić?

Do chwili obecnej istnieje możliwość przeszacowania remanentów towarowych pochodzących z otwarcia ksiąg w 1945 r. po myśli okólnika ministra skarbu z dn. 17. 10. 1946 r. oraz rozporządzenia ministra skarbu z dnia 6. 12. 1946 r. (Dz. U. R. P. nr 3/47) poz. 13 § 43 w sprawie wykonania dekretu o podatku dochodowym. Zgadza się, że na skutek zmiany cen na surowce w 1946 r. byłaby i w tym roku konieczność dokonania przeszacowania remanentów początkowych po cenach rynkowych w okresie ich zużycia w omawianym roku, lecz niestety dotychczas żadna instrukcja w tej sprawie się nie ukazała. Własnowolne przeszacowanie i tworzenie rezerwy kapitałowej nie będzie przez organa rewizyjne urzędów skarbowych honorowane, bowiem umniejszamy zysk bez podstaw prawnych.

Powyższa sprawa łączy się z tzw. prawem odkupu, którego uznawanie względnie zupełna eliminacja jest po dziś dzień poważnym przedmiotem dyskusji.

Cz. — Włocławek — 1. Jak wycenić składniki majątku stałego (ruchomości), które były w posiadaniu podatnika przed 1 września 1939 r., jeżeli brak cen nabycia w owym czasie?

O ile nie zachował się nam materiał dowodowy co do ceny nabycia tych przedmiotów, wówczas należy ustalić ich wartość przedwojenną (tj. jaką przedstawiają te ruchomości na dzień dzisiejszy w wartości złotowej przedwojennej) przez rzeczoznawcę. Jeżeli np. wartość kupna szafy wynosiła przed 1. 9. 1939 r. zł 200,—, przyjmujemy wartość danego przedmiotu w obecnym roku po uwzględnieniu amortyzacji, tzn. częściowego zużycia.

2. Jak należy postąpić z amortyzacją tych przedmiotów przy wprowadzeniu mnożników?

Wstawiając do bilansu składki majątkowe stałe po cenie z przed 1. 9. 39 r. dokonujemy normalnych odpisów, a ponadto po myśli okólnika ministra skarbu z 17. 10. 46 r. dokonujemy nadzwyczajnego odpisu w wysokości dalszej dziewięciokrotnej sumy normalnego odpisu za rok 1945, a po myśli rozporządzenia ministra skarbu z 6. 12. 46 r. (Dz. U. R. P. nr 3/47) nadzwyczajnego odpisu w wysokości dalszej dwudziestoczekrotnej sumy zwykłego odpisu. W bieżącym roku dodatkowy mnożnik wynosi w tej chwili 50. Sposób księgowego rozprowadzenia tego zagadnienia podawaliśmy swego czasu na łamach Tygodnika.

3. Stosuję odpis metodą pośrednią i mam pewien składnik majątkowy stały wartości zł 100,— po stronie aktywów, zaś po stronie pasywów na skutek zupełnej amortyzacji również zł 100.—. Czy należy nadal te sumy w bilansie wykazywać, czy też wartość zł 1,— po obu stronach bilansu?

Symboliczna złotówka praktykowana jest jedynie w księdze amortyzacyjnej oraz w bilansie wówczas, gdy stosujemy metodę bezpośredniego odpisu.

Metoda pośredniego odpisu ma właśnie tę dodatkową stronę, że w aktywach rok rocznie wykazujemy wartość składników majątkowych stałych, posiadanych po cenie kosztów nabycia. Umniejszenie sumy ogólnej nastąpi tylko wtedy, gdy zbywamy pewien składnik lub go usuwamy na skutek zupełnego zużycia.

4. Czy naprawę podłogi, okien, odświeżenie ścian itp. wydatki w przedsiębiorstwie zaliczać można do kosztów potrącalnych od dochodu brutto?

Po myśli dekretu o podatku dochodowym kosztami uzyskania przychodów są straty częściowe lub całkowite na przedmiotach majątkowych, służących do osiągnięcia, zachowania lub zabezpieczenia przychodów. Nie są natomiast kosztami uzyskania przychodów wydatki na ulepszenie lub powiększenie źródła przychodów. Decyduje tutaj ponadto własność budynku, w którym znajduje się lokal. Na ten temat pisaliśmy na łamach Tygodnika w nr 41 z dnia 12. 10. 1946 r.

Odnosnie dalszych uwag prosimy o podanie nam konkretnych tematów, a postaramy się je we właściwy sposób rozwiązać i opublikować.

B. S. — Prowincja — 1. W wyniku rewizji moich ksiąg handlowych zakwestionowano je dlatego, że nie sporządziłem bilansu otwarcia. Czy stanowisko rewidenta jest słuszne, jeżeli w chwili otwarcia przedsiębiorstwa posiadałem tylko dwa składniki majątkowe, a mianowicie w kasie zł 50.000,— i w banku zł 50.000,—? Kapitał zakładowy w dniu otwarcia wynosił zatem zł 100.000,—.

Dekret o postępowaniu podatkowym z dnia 16 maja 1946 r. (Dz. U. R. P. nr 27/46 z dnia 21 czerwca 1946 r.) mówi w art. 85, że za prawidłowe księgi handlowe uważa się księgi prowadzone zarówno pod względem formalnym, jak i materialnym. Prawidłowe księgi handlowe pod względem formalnym są księgi prowadzone zgodnie z przepisami kodeksu handlowego i innymi przepisami prawnymi, a także z zasadami księgowości.

W związku z powyższym art. 57 kodeksu handlowego mówi: „Kupiec obowiązany jest przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa tudzież na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans.

Brak bilansu otwarcia uzasadnia zatem zarzut formalnej wadliwości odnośnie rachunkowości kupieckiej. Bilans otwarcia jest bowiem tym zasadniczym kontem o charakterze wyjściowym celem zobrazowania działalności przedsiębiorstwa.

W powyższej sprawie zajął również stanowisko Najwyższy Trybunał Administracyjny, a mianowicie w wyroku z dnia 1. 10. 1930 r. (L. rej. 3628), który mówi, że brak bilansu otwarcia stanowi dostateczną podstawę do uznania ksiąg podatnika za nieprawidłowe względnie do odmówienia im mocy dowodowej.

2. Ten sam rewident zwrócił mi uwagę, że rachunek podatków muszą obciążyć podatkami o-

brotowym i dochodowym w tym miesiącu, którego one dotyczą. Czy to jest słuszne?

Po myśli art. 10 dekretu z dnia 8. 1. 1946 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. nr 2/46 poz. 14) między innymi kosztami uzyskania przychodów przedsiębiorstwa są podatki i inne daniny publiczne wraz z dodatkami za zwłokę z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Do tej grupy podatków zaliczamy z wymienionych w pytaniu podatków podatek obrotowy. Na podstawie art. 24 tego samego dekretu wydał minister skarbu rozporządzenie, mocą którego przedsiębiorstwa są zobowiązane do składania miesięcznych deklaracji na podatek obrotowy i dochodowy w terminie do dnia 15 każdego miesiąca za miniony miesiąc z obowiązkiem jednoczesnego wpłacenia deklarowanego podatku do kasy urzędu skarbowego lub rewizyjnego.

Zadeklarowana miesięczna zaliczka na podatek dochodowy nie może być oparta o przypuszczalny dochód, lecz istotnie osiągnięty i wykazany w księgach handlowych.

Z powyższych przyczyn koniecznym jest przy końcu każdego miesiąca zaksięgować przypadającą do zapłacenia zaliczkę na podatek obrotowy, by i tę pozycję wliczyć w ogólną sumę kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa. Wyżej wspomniany obowiązek nie dotyczyłby podatku dochodowego, bowiem ten wydatek nie jest kosztem przedsiębiorstwa o osobowości fizycznej.

J. B. — *Wałbrzych* — 1. Władze podatkowe mogą w uzasadnionych przypadkach zezwolić na prowadzenie i przechowywanie ksiąg poza zakładem. Jakie to mogą być uzasadnione przypadki?

Na powyższe pytanie udzielono wyjaśnienia w nr 19 Tygodnika z dnia 10. maja br. strona 182.

2. Czy przy gotówkowych zakupach i sprzedażach należy prowadzić księgi dostawców i odbiorców?

Odnośnie takiego obowiązku nie istnieją żadne przepisy prawne. Ponieważ w przytoczonym przykładzie chodzi o hurtownię, byłoby ze względów praktycznych wskazane, wszelkiego rodzaju obroty, tj. nie tylko kredytowe, lecz i gotówkowe prowadzić przez księgę dostawców i odbiorców. Tego rodzaju postępowanie ma ten plus, że przy sprawdzaniu informacji łatwiej udzielić nam wyjaśnień, a ponadto szybciej i sprawniej skorygować ewtl. mogące powstać błędy przy uzgadnianiu poszczególnych kont osobowych.

Koniecznym okazuje się to przede wszystkim wówczas, gdy w księdze głównej komasujemy w jedną pozycję sprzedaż gotówkową. Udzielenie wyjaśnień przy kontroli skarbowej (mamy na myśli sprawdzanie informacji) powoduje b. wielką stratę czasu, a niejednokrotnie trudno znaleźć taką, czy inną pozycję kupna lub sprzedaży.

3. Przedsiębiorstwo handlowe prowadzi handel hurtowy i sprzedaż detaliczną artykułów spożywczych. W księdze głównej prowadzi się następujące konta: a) Zakup towarów hurt., b) Sprze-

daż towarów hurt. i c) Sklep detaliczny. Na początku roku sporządzono osobno remanent dla działu hurtowego i osobno dla działu detalicznego. Do księgi towarowej (kontroli ilościowej) przeniesiono jedynie remanent działu hurtowego. Urząd skarbowy stanął na stanowisku, że również remanent działu detalicznego winien być umieszczony do księgi towarowej, a z tamąd dopiero rozchodowany do działu drobnej sprzedaży. Czy takie postępowanie jest słuszne?

Stawione nam pytanie jest słabo poparte dodatkowymi wyjaśnieniami, które mogą do pewnego stopnia zmienić nasze stanowisko. Uwagi nasze bieżą po linii konieczności zobrazowania wszelkich przejawów przedsiębiorstwa w księgach handlowych w sposób jak najbardziej przejrzysty. Na tym miejscu podkreślić wypada, że inwentura, inwentarz i bilans winien być zgodny w takim składniku majątkowym, jakimi są towary. Jeżeli zatem sporządzamy oddzielnie inwenturę działu hurtowego, to logicznie postępując należy wykazać oddzielnie wartość towarów wchodzącą w skład majątku hurtowni i oddzielnie w skład majątku sklepu detalicznego. Bilans natomiast sporządzamy na podstawie inwentarza, a więc i w bilansie wykazujemy oddzielnie omawiane pozycje towarowe.

Z rachunkami towarów księgi głównej łączy się ściśle kontrola ilościowa (księga towarowa), w której należy identycznie oddzielnie wykazywać dokonywane obroty, a przede wszystkim remanent początkowy, jak i końcowy. Jeżeli w ten sposób podejmiemy do rozwiązania tego zagadnienia, zachowamy przejrzystość i jasność ksiąg. Wszelkiego rodzaju komasacja tych spraw mogłaby sprawić zaciemnienie księgowości. W danym roku gospodarczym pamiętamy jeszcze dobrze przeprowadzone zmiany, lecz po kilku latach na wypadek rewizji trudniej byłoby udzielić wyjaśnień, — a z pewnością przy zmianie personelu niejedna sprawa pozostałaby bez odpowiedzi. Tego rodzaju fakty są zawsze wynikiem łączenia pewnych pozycji księgowych w jedną całość, które poważnie zaciemniają obraz działalności przedsiębiorstwa.

Na poparcie powyższych wywodów przemawia i ta okoliczność, że zaprowadzone księgi szczegółowe, do których zaliczamy i kontrolę ilościową, mają nie tylko być zupełnie zgodne z księgami zasadniczymi, lecz, co jest równie ważne, nadać jak najbardziej szczegółowy dowód o charakterze analitycznym. Kontrola ilościowa towarów, prowadzona w dowolnej formie, tj. w postaci księgi towarowej czy kartoteki, nie jest bezmyślnym wymysłem, lecz ujęta w sposób rzeczowy i formalny ma przy każdorazowej kontroli ksiąg ułatwić właściwe przeprowadzenie analizy działalności przedsiębiorstwa, celem ustalenia istotnych wyników.

(mgr M. N.)

Sprawozdawczość o kosztach własnych

Wszelka działalność przedsiębiorstwa daje się wyrazić, jak wiemy, w postaci ponoszonych kosztów.

Ze względu na to, że sprawozdania te stanowią podstawę do analizy kosztów, nieodłączną ich częścią składową są raporty dotyczące produkcji i związanych z nią zagadnień. Sprawozdaniami więc muszą być objęte następujące zagadnienia:

A. Dotyczące działalności poszczególnych wydziałów.

1. Wykonanie budżetu
2. Materiały surowe
3. Pomoce i narzędzia
4. Robocizna produkcyjna
5. Robocizna pomocnicza
6. Wydajność pracy
7. Braki i odpadki
8. Bezczynność maszyn i urządzeń
9. Remonty maszyn i urządzeń
10. Wspólne koszty wydziałowe
11. Kontrola
12. Magazyny

B. Dotyczące działalności przedsiębiorstwa jako całości.

1. Wykonanie budżetu
2. Produkcja
3. Wydatki
4. Budynki i urządzenia
5. Wyniki okresowe
6. Wydajność warsztatów
7. Płace
8. Czas bezczynności
9. Koszty produkcji
10. Koszty pracy
11. Koszty materiałów

Każda z powyższych grup wywiera swój wpływ na wyniki gospodarki i kosztów. Działalność wydziałów zawiera w sobie odpowiedzialność za gospodarkę ich kierowników. Ludzie ci znajdują się w stałym i bezpośrednim kontakcie z pracą podległych sobie pracowników, materiałami zużywanymi oraz mają prawie że decydujący wpływ

na wysokość wydatków związanych z ruchem swojego wydziału. Działalność przedsiębiorstwa jako całości dotyczy ogólnego nadzoru i odpowiedzialności za pracę więcej niż jednego wydziału. Kierownictwo wywiera swój wpływ na koszty i wyniki działania poprzez organizację i wydawanie dyrektyw podległym organom. Sprawozdania wynikowe o działalności przedsiębiorstwa mają na celu pomóc w ustalaniu polityki gospodarczej, ułatwić kontrolę działania, dopomóc w osiągnięciu coraz wyższej wydajności.

Osiągnięcie tego celu jest możliwe na drodze

1. systematycznego planowania działalności,
2. zwiększania wydajności wytwórczej,
3. usuwania błędów i strat,
4. działania zgodnie z ustalonym planem,
5. badania metod i procesów wytwórczych,
6. obniżania kosztów własnych,
7. zapewnienia szybkiego obrotu kapitałowego.

Metody sporządzania raportów i sprawozdań muszą być zawsze ściśle określone, jeżeli mają spełnić swoje zadanie. Z tego powodu należy im postawić szereg wymagań a mianowicie:

1. Każde sprawozdanie musi być opracowane ściśle w zależności od wymagań stawianych w stosunku do danego zagadnienia,
2. pokrywać się zawsze z jednakowym okresem czasu,
3. posiadać ciągłość z okresem przeszłym,
4. przedstawiać niezbędne informacje w sposób prosty i jasny,
5. musi być sporządzone dokładnie,
6. musi dawać możliwość porównywania z poprzednimi sprawozdaniami tego samego rodzaju,
7. wskazywać wahania w wynikach kosztów i działania,
8. wskazywać zawodnie odpowiedzialność za wyniki.

W szeregu następnych artykułów rozpatrzmy szczegółowo wszystkie wyżej wymienione składniki sprawozdań.

inż. Jerzy Witowski

Międzynarodowa Organizacja dla Handlu — I. T. O.

Ostatnio prasa gospodarcza wielu państw omawia szeroko na swych łamach zagadnienia przyszej Międzynarodowej Organizacji dla Handlu zwanej w skrócie I. T. O. (International Trade Organisation). Jak wiadomo, organizacja ta stworzona jest w ramach Ekonomicznej i Społecznej Rady Narodów Zjednoczonych celem osiągnięcia przez zbiorową akcję ułatwień w międzynarodowym handlu.

Komitet Przygotowawczy Międzynarodowej Organizacji dla Handlu, w skład którego wchodziło 18 państw, obradował po raz pierwszy w październiku i listopadzie 1946 r. w Londynie. Na konferencji tej osiągnięto zasadnicze porozumienie na temat planów dla stworzenia Międzynarodowej Organizacji Handlowej, projektu statutu

zawierającego podstawowe zasady liberalnego postępowania handlowego i konkretnego programu realizacji tych celów.

Dnia 10 kwietnia 1947 r. otwarta została w Genewie druga sesja Komitetu Przygotowawczego, na której przedstawiciele tych samych 18 państw omawiali m. i. sprawę zawarcia umów handlowych przewidujących wzajemne redukcje barier celnych celem wprowadzenia w życie proponowanego programu i stworzenia w ten sposób ram przyszej organizacji światowej.

Pod koniec 1947 r. przewiduje się zwołanie Plenarnej Konferencji dla Spraw Handlu i Zatrudnienia, na której ma być przedstawiony statut Międzynarodowej Organizacji oraz ogólny program tej instytucji.

Inicjatywa stworzenia Międzynarodowej Organizacji dla Handlu wyszła ze strony Stanów Zjednoczonych, które też opracowały projekt statutu tej organizacji.

W ogólnych swych założeniach Międzynarodowa Organizacja dla Handlu dąży do wzmoczenia produkcji, wymiany i konsumpcji dóbr. Cele te mają być zrealizowane przez redukcję barier celnych, zniesienie dyskryminacji w handlu światowym oraz restryktywnych praktyk handlowych o charakterze publicznym lub prywatnym. Przewiduje się dalej zawieranie międzynarodowych porozumień dot. handlu pewnymi podstawowymi surowcami.

Zadaniem Międzynarodowej Organizacji dla Handlu jest zapewnienie pełnego zatrudnienia i rozwoju gospodarczego państw należących do organizacji uwzględniając przy tym gwarancję, aby kroki przedsięwzięte w interesie jednego państwa nie szkodziły innym. Zapewnienie wolnego ruchu, kapitałów i dochodów z nich, utrzymanie międzynarodowego systemu handlu wielostronnego zamiast stosowanego obecnie systemu umów dwustronnych, oto dalsze cele, które Międzynarodowa Organizacja dla Handlu pragnie zrealizować.

Projekt statutu wspomnianej organizacji zawiera 89 artykułów ujętych w 8 rozdziałach.

Rozdział pierwszy traktuje o celach organizacji.

W rozdziale drugim mówi się o członkach organizacji, przy czym przewiduje się członków założycieli i innych członków. Do pierwszej kategorii mają należeć państwa, które wezmą udział w proponowanej konferencji międzynarodowej dla spraw handlu i zatrudnienia i które do ustalonej daty zaakceptują statut organizacji. Inne państwa będą mogły być przyjęte za zgodą organizacji po jej ukonstytuowaniu.

W rozdziale trzecim mówi się o konieczności utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia w państwach należących do I. T. O. Każdy członek tej organizacji zobowiązany jest do przedsięwzięcia kroków zmierzających do osiągnięcia i utrzymania zatrudnienia i popytu dóbr i usług w granicach własnego państwa przy użyciu środków dostosowanych do jego instytucji politycznych i gospodarczych. Członkowie organizacji zobligowani są również do uczestniczenia w porozumieniach dot. zbierania, analizy i wymiany informacji o zagadnieniach zatrudnienia. Należy dążyć do podwyższenia wydajności pracy drogą wyeliminowania złych warunków pracy i podwyższenia stopy życiowej mas pracujących.

Rozdział czwarty podkreśla ważność uprzemysłowienia i rozwoju gospodarczego wszystkich krajów a głównie krajów niedostatecznie rozwiniętych pod względem gospodarczym. W związku z tym państwa należące do organizacji mają się zobowiązać do niestawiania nieuzasadnionych przeszkód w eksporcie kapitałów i dóbr inwestycyjnych, które są potrzebne do rozwoju gospodarczego innych państw, z drugiej zaś strony unikają będą kroków szkodzących interesom inwestorów zagranicznych. Niewłaściwe stosowanie protekcjonizmu celnego może przeszkadzać rozwojo-

wi handlu międzynarodowego, to też środki stosowane przez państwa sprzecznie z przepisami statutu nie będą mogły być stosowane bez zgody Międzynarodowej Organizacji dla Handlu.

W rozdziale piątym, najobszerniejszym przewiduje się prowadzenie ogólnej polityki handlowej, która ma zmierzać do całkowitego wyeliminowania, bądź też zredukowania przeszkód w handlu międzynarodowym ustanowionych przez rządy. Głównymi tymi przeszkodami są: stosowanie różnych przepisów administracyjnych, które utrudniają handel, stosowanie wysokich taryf celnych bądź eksportu, ograniczenia dewizowe, subwencjonowanie eksportu, (za wyjątkiem pewnych określonych okoliczności) stosowanie monopolu państwowego w handlu zagranicznym, utrudnienia w ruchu granicznym itd.

Artykuł 6 obliguje członków Międzynarodowej Organizacji dla Handlu do przedsięwzięcia kroków celem wyeliminowania praktyk ograniczających handel międzynarodowy, sprzeczny z celami organizacji. Do praktyk tych należą m. i. ustalanie cen i podział rynków, bojkot lub dyskryminacje w stosunku do przedsiębiorstw pozostających poza porozumieniem, ograniczenie produkcji i wykorzystania zdobyczy naukowych, niewłaściwe wykorzystanie patentów, znaków fabrycznych i praw autorskich. Przewiduje się specjalną procedurę dla wszczęcia akcji przeciwko takim postępowaniom restryktywnym.

W artykule 7 mówi się o konieczności zawierania umów surowcowych dla umożliwienia państwu rozwiązania trudności powstałych z powodu nagromadzenia nadwyżek produkcyjnych, dla uniknięcia poważnych spraw grożących producentom i zagrożonym przy produkcji robotnikom z powodu nagromadzenia nadmiernych zapasów nie dających się upłynnić, wreszcie dla tymczasowego uregulowania kwestii, co ma umożliwić w międzyczasie przedsięwzięcie odpowiednich kroków dla powiększenia konsumpcji albo przesunięcia sił roboczych do innego, korzystniejszego zajęcia. Umowy surowcowe mają być dostępne na równych prawach dla wszystkich państw członkowskich i gwarantować równość traktowania również i dla tych, którzy w umowie nie uczestniczą. Państwa konsumujące mają mieć zapewniony ten sam głos co państwa produkujące w decydowaniu o takich sprawach, jak regulowanie cen, handlu, produkcji, zapasów itd.

Wreszcie artykuł 8 zajmuje się sprawami organizacyjnymi I. T. O., przewidując istnienie Zgromadzenia Ogólnego, które jest naczelnym organem I. T. O., następnie Rady Wykonawczej składającej się z 15 członków wybieranych na 3 lata oraz Komisji dla spraw polityki handlowej, praktyk restryktywnych, spraw surowcowych. Sekretariat I. T. O. składa się z dyrektora naczelnego i odpowiedniego personelu.

Przepisy różne statutu regulują: stosunki I. T. O. z innymi organami międzynarodowymi, odpowiedzialność personelu, zdolność prawną i przywileje I. T. O., procedurę zmian statutu, składki członkowskie, wejście w życie statutu, wystąpienie z organizacji itd.

Jak widać z powyższego statutu, dąży on do możliwie największego zliberalizowania handlu zagranicznego w myśl zasad głoszonych przez amerykańskie koła gospodarcze, dążące do zniesienia preferencji celnych, stosowania zasady największego uprzywilejowania, zniesienia ograniczeń dewizowych łącznie ze stosowanymi kursami różniczkowymi, utrzymania zasady wielostronnego handlu w oparciu o amerykańską koncepcję przedsiębiorstwa prywatnego, działającego na zasadzie wolnej konkurencji.

Należy się liczyć z trudnościami pogodzenia programu Międzynarodowej Organizacji dla Handlu z potrzebom dłuższego okresu przejściowego odczuwaną przez niektóre państwa, które ucierpia-

ły na skutek wojny. Państwa te nie zawsze będą mogły podporządkować się zobowiązaniom sprzecznym z ich obecną polityką kontroli handlu zagranicznego.

Z drugiej strony tendencje do rozwijania własnego przemysłu, istniejące u niektórych państw, mogą wymagać swobody w ograniczaniu importu.

Oczywiście rozwój międzynarodowego handlu uzależniony jest również od ustabilizowania się stosunków politycznych na całym świecie.

Nie przesądzając ostatecznych rezultatów prac Międzynarodowej Konferencji dla Handlu stwierdzić należy, że stanowią one pożyteczny wkład do rozwoju i utrzymania ogólnego dobrobytu.

Ponowna rejestracja specyfików farmaceutycznych

Rejestracja została zarząd. rozp. Min. Zdrowia z dnia 19. 4. 47. Dz. U. poz. 180. Ponownej rejestracji podlegają specyfiki farmaceutyczne zarówno krajowe jak i wyrabiane za granicą, zarejestrowane w myśl obowiązujących przepisów przed dn. 9 maja 1945 r.

Zgłoszenia do rejestracji należy dokonać do dnia 9 sierpnia br. do Ministerstwa Zdrowia. Przy zgłoszeniu należy przedstawić:

1. dowody dokonanej uprzednio rejestracji,
2. po trzy egzemplarze wzorów etykiet,
3. przy specyfikach, które będą mogły być wydawane bez przepisu lekarza, po 3 egzempla-

rze wzorów druków reklamowych, jeżeli mają one być dołączone do opakowania;

4. deklarację o wysokości ceny detalicznej w obrocie krajowym;
5. dokładny przepis z podaniem ilości każdego ze składników, sposób użycia i wskazania zastosowania.

Nowy rejestr specyfików farmaceutycznych zostanie ogłoszony w „Dzienniku Zdrowia”. Rozporządzenie to nie narusza przepisów rozporządzenia Min. Sp. Wewn. z dnia 30 czerwca 1926 r. o wyrobie i obrocie specyfików farmaceutycznych (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 406).

Handel zagraniczny

Szwajcaria.

Firmy zainteresowane w imporcie ze Szwajcarii, mające nawiązane już stosunki z dostawcami szwajcarskimi i dysponujące odpowiednimi rachunkami wzgl. ofertami na konkretne transakcje, zechcą zgłosić się do biura Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu (pok. 10). Chodziłoby o transakcje importowe, opiewające na większe sumy.

Czechosłowacja.

Firma czeska zainteresowana handlem artykułami sportowymi, artykułami skózanymi, wyrobami szklanymi i drewnianymi pragnie nawiązać kontakt z polskimi firmami wymienionych branż. Pragnie podjąć się ew. przedstawicielstwa polskich firm na terenie Czechosłowacji.

U. S. A.

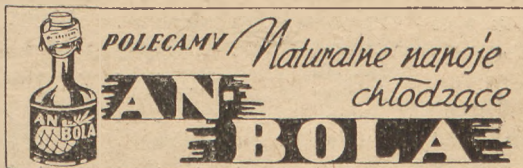
Firma amerykańska interesująca się importem wszelkiego rodzaju artykułów głównie surowców pragnie nawiązać kontakt z polskimi eksporterami. Adres firmy znajduje się w posiadaniu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu (pokój 10).

Waleria Patyk

Poznań, ul. 27 grudnia 3

cukry — czekolady — bonboniery

— rok założenia 1901 —

BIURKA

Krzesła gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

Przyjmę przedstawicielstwo handlowe

poważniejszej wytwórni na teren województwa śląsko-dąbrowskiego. Odpowiedni lokal w Katowicach oraz własny telefon do dyspozycji. Łaskawe Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń „PAR” Poznań Agencja Reklamv Poznań, ulica Franciszka Ratajczaka 7 pod „91”

Wytwórnia Spodni

M. GŁOGOWSKI

Poznań, ul. Wrocławska 7 Telefon 27-07

poleca

Spodnie męskie, chłopięce, zawodowe, bryczesy oraz golfy w różnych gatunkach i kolorach

Hurt

Detal

Zakup - sprzedaż - naprawa

wszelkich maszyn biurowych

Re-Ma

Poznań, św. Marcin 5 - Telefon 44-07

Dla Klienteli zamiejscowej przeróbki na układ polski w ciągu 1 dnia

Księgarnia Wł. Wilak

Poznań, Kantaka 10

Telefon 44-40

P.K.O. nr V-4085

poleca:

cena

Akta Stanu Cywilnego — Dekret i przepisy związkowe	zł 120	Prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych	150
Anhalt — Źródła postępu technicznego w kapitalizmie	220	Prawo spadkowe	150
Baliński — Gospodarka czynnikiem ludzkim	250	Rytel — Teoretyczne podstawy organizacji	230
Barciński — Podstawowe zasady ekonomiki	120	Rzepecki — Bydgoskie zwyczaje handlowe	125
Bigda — Towaroznawstwo w zakresie mat. odzieżowych	280	Reiss — Postępowanie karno-admin. i dyscyplinarne	400
Bystron — Socjologia	450	Secomski — Podstawy polityki inwestycyjnej 1/3	600
Dylik — Geografia Ziemi Odzyskanych opr.	700	Simmler i Wiśniowski — Towaroznawstwo organizacyjne	280
Diétrich — Elementy polityki finansowej Polski współczesnej	200	" " Towary spożywcze	370
Emmerson — Dwanaście zasad wydajności pracy	110	Skalski — Ocena działalności przedsiębiorstw na podstawie zamknięć rachunkowych	500
Górski — Wstęp do nauki prawa cywilnego	150	Skalski — Technika handlu hurtowego	180
Górski — Zarys prawa zobowiązań	300	Skibiński — Podręczny słownik techniczny dla handlu zagranicznego Angielsko-polski i polsko-angielski opr.	1.600
Hryniewiecki — Krótki zarys polskiego prawa o postępowaniu układowym	120	Skowroński — Produkcja owoców a przetwórstwo owocowe	140
Howorka — Krótki zarys zobowiązań	120	Strzebiński — Prawidłowy zarząd domem	70
Jonsik — Jak sporządzić testament	100	" " Przywileje pracownicze kobiet	50
Judycki — Zagadnienie strukturalno-organizacyjne współczesnego gospodarstwa narodowego Polski	750	Taylor — O istocie spółdzielczości	100
Górewicz B. i Rejs — Metodyka planowania w przemyśle	250	Taubwurcel — Arkusze rozliczeniowe kosztów i kalkulacja w przemyśle włókienniczym	450
Kłapkowski — Handel roln. i podstawy organizacji I.	600	Waschko — Incoterms 1936. Międzynarodowe przepisy wykładni formuł handlowych	100
Kodeks handlowy (BTU)	300	Więtkowski — Postępowanie nakazowe i upominawcze	120
Kodeks Postępowania Cywilnego (BTU)	90	Witkowski — Administracja przedsiębiorstw	100
Kodeks zobowiązań	300	" " Gospodarka materiałowa	100
Kodeks zobowiązań. Tekst, orzecznictwo opr. Świącicki	800	" " Organizacja zakupów i sprzedaży	100
Kodeks Postępowania Niespornego	30	" " Sprawozdawczość w przedsiębiorstwach	100
Kościołek — Organ. i technika pracy w biurach i urzędach	440	" " Zasady organizacji pracy biurowej	100
Krygier — Podstawy organizacji przedsiębiorstw przemysłowych	85	" " Organizacja transportu fabrycznego	100
Kwiatkowski — Zarys gospodarczych dziejów świata	620	Trzcieniecki — Prawo pracy	85
Lisak — Ekonomia jednostkowa — Nauka o przedsiębiorstwie	970	Wislocki — Prawo osobowe	100
Milobędzki — Ziemia Lubuska	25	Woliński — Akt oskarżenia	240
Miszewski — Proces cywilny w zarysie I.	700	Zaleski — Istota i rozwój naukowej organizacji pracy	120
Mycielski — Polskie prawo polityczne (Konstytucja z 17. 3. 21 r.)	600	Zbichorski — Zasady organizacji i kierownictwa	110
Peretiatkiewicz — Państwo współczesne	350	Znamierowski — Elementarne wiadomości o państwie	200
" " Podstawowe pojęcia prawa administracyjnego	250	" " Elita i demokracja	80
" " Wstęp do nauk prawnych wydanie VI	200	Żabiński — Rejestr handlowy	200
Perfecta Zasady księgowości przebitkowej	180	Cyprian — Fotografia małoobrazkowa	200
Prawo rodzinne (BTU)	200	" " Fotografia praktyczna	w druku
Prawo małżeńskie majątkowe	50	Diels — Chemia organiczna	"
Prawo opiekuńcze	50	Fayol — Administracja przedsiębiorstwa	"
		Gluck — Dekret o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. W. M. Gdańska	"
		Skalski — Jednolity plan kont przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych w praktyce	"
		Taylor — Zarządzanie warsztatem wytwórczym	"

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-łamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31
Tel.: 78-82, 23-85, 23-83

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamowa Fr. Krajna — Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 30-80 i oddz. Kraków, Rynek Śl. 46 — Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16 Tel. 17-66 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V-4085
Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł